

PROSTORNO PLANIRANJE KAO PLATFORMA URAVNOTEŽENOGA AREALNOG NASPRAM POLARIZIRANOM RAZVITKU ZADARSKE REGIJE

Foto: fototeka Sveučilišta u Zadru

Nives Kozulić

Zavod za prostorno uređenje
Zadarske županije

Dolores Barić

Zavod za prostorno uređenje
Zadarske županije

UVOD

Prostorno planiranje jedna je od ključnih djelatnosti koja omogućuje uravnotežen razvoj Zadarske županije. Naime, kroz prostorno-plansku dokumentaciju postavljaju se kriteriji za arealni razvitak i vrednuju se svi dijelovi Županije. Cilj je ovoga rada upozoriti na kompleksnost prostornoga planiranja u Zadarskoj županiji i predstavljanje novih ideja kojima se nastoje unaprijediti manje razvijena područja. Rad je rezultat analize dosadašnje građe o prostornom planiranju, analize pojedinih statističkih podataka te sinteze proučene građe.

Najviše podataka i informacija o prostornom planiranju nalazi se u dokumentima na državnoj razini, kao što su *Zakon o prostornom uređenju i gradnji*, *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* i *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Nadalje, vrijedne informacije pronalaze se u djelima A. Marinović-Uzelca (2001.) i M. Štimca (2010.). Osim o teoriji prostornoga planiranja, ta djela sadrže i informacije o praksi prostornoga planiranja.

PROSTORNO PLANIRANJE – POJAM I DEFINICIJA

Pod pojmom prostorno planiranje razumijeva se *optimalan raspored ljudi, dobara i djelatnosti na teritoriju radi njegove optimalne upotrebe* (Marinović-Uzelac, 2001., 12). Prostorno planiranje razvilo se iz urbanizma, no prostorni i urbanistički plan nisu sinonimi. *Prostorni plan* bavi se uređenjem ukupnoga prostora, tj. teritorija, a *urbanistički plan* unutarnjim prostornim uređenjem naselja i gradova (Marinović-Uzelac, 2001.).

Prostorno planiranje provodi se raznim dokumentima, prostornim planovima i stručnim podlogama kojima se određuje svrhovita organizacija, upotreba i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje i zaštitu prostora. Budući da u njemu sudjeluju razni akteri, prostorno planiranje vrlo je kompleksno. Prostornim se planom usklađuju interesi korisnika prostora, a sve na načelima zaštite okoliša i poštivanja vlasništva (Slika 1).

Prostorni planovi dijele se na strateške i provedbene. Strateškim prostornim planovima određuju se smjerni-

SLIKA 1.

Upotreba i namjena prostora na primjeru Zadarske županije

IZVOR: Izmjene i dopune Prostornoga plana Zadarske županije, 2006.

ce i načela razvoja, a u njih se svrstavaju prostorni plan područja posebnih obilježja, prostorni plan županije i prostorni plan općine. Provedbeni prostorni planovi jesu neposredno provedivi planovi kojima se određuju detaljni uvjeti uređenja, gradnje, upotrebe i zaštite prostora (Štimac, 2010.). U provedbene prostorne planove ubrajaju se generalni urbanistički plan, urbanistički plan, detaljni plan i urbanistički projekt.

STRUKTURA I HIJERARHIJA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Dokumenti prostornog uređenja državne razine su *Strategija prostornog uređenja*, *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* te prostorni planovi područja posebnih obilježja. Dokumenti prostornog uređenja na područnoj (regionalnoj razini) su prostorni plan županije odnosno Grada Zagreba, a dokumenti prostornog uređenja lokalne razine su prostorni plan uređenja velikog grada, grada odnosno općine, urbanistički plan uređenja i detaljni plan uređenja.

Pravne okvire za prostorno planiranje u Republici Hrvatskoj čine *Zakon o prostornom uređenju i gradnji*, *Strategija prostornog uređenja* i *Program prostornog uređenja*. **Zakonom** se uređuje sustav prostornog uređenja i gradnja, nadležnosti tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u upravnim i drugim postupcima, te upravni i inspekcijski nadzor (*Zakon o prostornom uređenju i gradnji*, 2007., 2009., 2011., 2012.). Prema Zakonu, prostornim uređenjem se ostvaruju pretpostavke za unaprijeđenje gospodarskih, društvenih, prirodnih, kulturnih i ekoloških polazišta održivog razvitka u prostoru Republike Hrvatske kao osobito vrijednom i ograničenom nacionalnom dobru na načelu integralnog pristupa prostornom planiranju. **Strategija** određuje dugoročne ciljeve prostornog razvoja i planiranja u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem te sadrži osnove uređenja prostora i okoliša države i usmjeruje izgradnju svih elemenata djelatnosti koji se pojavljuju na prostoru države (*Strategija prostornog uređenja RH* 1997., 166). **Programom** se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje strategije. Sadrži, osim pobliže određenih ciljeva razvoja u prostoru, još kriterije i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina te prijedlog prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja, a na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta određuje osnovu za organizaciju, zaštitu, upotrebu i namjenu prostora, zaštitu i unaprijeđenje okoliša, sustav središnjih naselja i sustav

razvojne državne infrastrukture (*Strategija prostornog uređenja RH* 1997., 17).

Osnovni ciljevi prostornog razvoja Republike Hrvatske jesu:

1. osnažiti prostorno-razvojnu strukturu države
2. povećati vrijednost i kvalitetu prostora i okoliša
3. racionalno rabiti i zaštititi nacionalna dobra
4. poštovati zajednička obilježja i osobitosti područja
5. razvijati infrastrukturne sustave
6. osigurati učinkovitost sustava prostornog uređenja
7. usmjeriti prostorno-razvojne prioritete (*Program prostornog uređenja Republike Hrvatske*, 1999.).

Među glavna prostorno-razvojna i planska usmjerenja prostornog uređenja ubrajaju se stanovništvo, naselja, gospodarski sustavi i društvene djelatnosti u prostoru, infrastrukturni sustavi (prometni sustav, energetski sustav, vodnogospodarski sustav), zaštita okoliša, prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti prostora (*Strategija prostornog uređenja RH*, 1997.).

Valja napomenuti da prostorno planiranje u Republici Hrvatskoj ima i nekih nedostataka, među kojima se posebno ističe dugotrajna procedura donošenja prostornih planova te nepovezanost donošenja prostorno-planske dokumentacije i njezine realizacije. Naime, izražena je neodgovornost jedinica lokalne samouprave prema prostornom planiranju, koja se očituje ponajprije u nedostatnoj pripremi zemljišta, odnosno smanjenoj ekonomskoj moći potrebnom za realizaciju.

PROSTORNO UREĐENJE ZADARSKE ŽUPANIJE

Prostorno uređenje Zadarske županije definirano je *Prostornim planom Zadarske županije*, koji polazi od ustrojstva sustava prostornog uređenja i dokumenata prostornog uređenja utvrđenih *Zakonom o prostornom uređenju*. Zadarska županija složena je prostorna struktura s izrazitim posebnostima i raznolikostima, a obuhvaća površinu od 3643 km², koju je 2011. godine naseljavalo 170 017 stanovnika (*Prostorni plan Zadarske županije – Izmjene i dopune*, 2006., URL1). Obuhvaća 34 jedinice lokalne samouprave, od čega 6 čine gradovi,¹ 28 općine.²

Zadarska županija smještena je tako da obuhvaća visoko gorsko zaobalje i primorje te tako povezuje važne dijelove primorske i kontinentalne Hrvatske. Županiji pripada i oko 3632,9 km² morske površine Jadrana (11,6% hrvatskoga mora), koji od najstarijih vremena ima važno prometno i gospodarsko značenje u razvoju ovoga prostora (*Prostorni plan Zadarske županije*, 2004., 8). Geografski se posebno se ističu Ravni kotari s fasadno položenom obalom zadarsko-biogradskega primorja, tj. zadarskom urbanom regijom, te mnogi otoci zadarskoga akvatorija,

1
Benkovac, Biograd (na Moru), Nin, Obrovac, Pag i Zadar

2
Bibinje, Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Povljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi i Zemunik Donji.

od Kvarnerića do Murterskoga mora (*Prostorni plan Zadarske županije, 2004.*). Između planina Velebita i Ličke Plješivice te niskih Ravnih kotara položena su pobrđa i krške zaravni Bukovice i Like, dok Velebit dijeli i spaja primorski dio s gorskim i brdskim predjelima istočnoga dijela ličko-krbavskoga prostora s gornjim Pounjem.

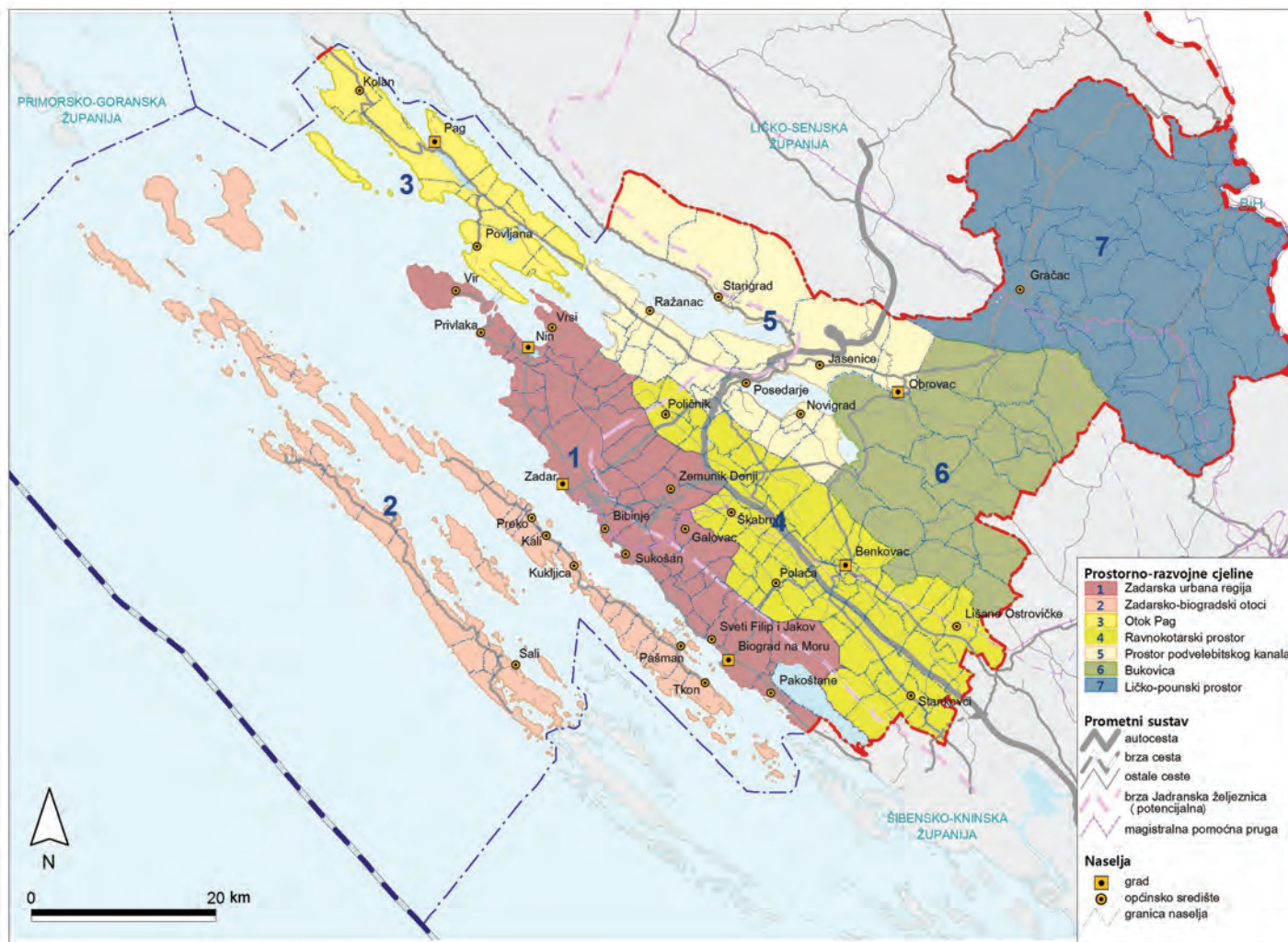
Prostorno-razvojne cjeline	Površina (km ²)	Broj stanovnika		Gustoća naseljenosti	
		2001.	2011.	2001.	2011.
Zadarska urbana regija	526,63	106 448	111 556	202,13	211,83
Zadarsko-biogradski otoci	374,35	12 559	12 307	33,55	32,88
Otok Pag	208,68	5 063	5 396	24,26	25,86
Ravni kotari i zaobalje	568,35	17 871	18 515	31,44	32,58
Podvelebitski kanal	489,02	11 774	12 196	24,08	24,94
Bukovica	525,95	4 408	5 357	8,38	10,19
Ličko-pounski prostor	948,68	3 923	4 690	4,14	4,94

TABLICA 1.
Prostorno-razvojne cjeline Zadarske županije

IZVOR: Izračunano prema: URL1, Prostorni plan Zadarske županije – Izmjene i dopune (2006.)

Budući da je prostor Zadarske županije neujednačen po prirodno-geografskim, gospodarskim, urbanim, prometnim i drugim obilježjima, njegov se razvoj ne može jedinstveno planirati. U njezinu se sastavu nalaze prostori s velikim gospodarskim, demografskim i prirodnim mogućnostima razvitka, ali i prostori koji niz godina imaju osjetnih razvojnih poteškoća. Zbog ovakvih okolnosti, prostor

SLIKA 2.
Prostorno-razvojne cjeline Zadarske županije

- 3
Odnosi se na dio koji pripada Zadarskoj županiji.
- 4
Briševo, Dračevac Ninski, Murvica i Murvica Gornja.
- 5
Bez naselja: Bjelina, Brgud, Bruška, Karin Donji, Lisičići, Medvida i Popovići.

Zadarske županije dijeli se na sedam prostorno-razvojnih cjelina (*Prostorni plan Zadarske županije, 2006.*):

1. zadarska urbana regija
2. zadarski otoci (zadarsko-biogradski otoci)
3. otok Pag³
4. Ravni kotari i zaobalje
5. Podvelebitski kanal
6. Bukovica
7. ličko-pounski prostor (Slika 2).

Zadarska urbana regija obuhvaća obalni prostor Grada Zadra (bez otočnoga dijela) te općine Vir, Privlaka, Nin, Poličnik (dio),⁴ Zemunik Donji, Bibinje, Sukošan, Galovac, Sv. Filip i Jakov, Biograd na Moru i Pakoštone. Površina te regije iznosi 526,63 km² (14,45% površine Županije), a u njoj je 2011. godine živjelo 111 556 stanovnika (Tablica 1). Obuhvaćeni prostor gravitira Zadru i Biogradu, dobro je prometno povezan i primjećuje se cirkulacija stanovništva.

Regija zadarsko-biogradskih otoka osjetljiv je prostor u prostorno-razvojnom i demografskom smislu (*Prostorni plan Zadarske županije, 2006.*). Obuhvaća 374,35 km² površine i 12 307 stanovnika (2011.). Iako otočni prostor obilježava demografska starost stanovništva i smanjeni radni kontingent, otoci Ugljan i Pašman razvijaju se

kao prigradske zone Zadra i Biograda. Prisutne su dnevne migracije s otoka na kopno, ali i s kopna na otok zbog postojanja industrije i ugostiteljstva.

Zadarskoj županiji pripada jugoistočni dio *otoka Paga*, koji čine Grad Pag te općine Kolan i Poveljana. Regija obuhvaća 200,17 km² i 5396 stanovnika. Nakon pripajanja Zadra Kraljevini Italiji, tj. nakon Prvoga svjetskog rata, pa sve do izgradnje Paškoga mosta otok je gravitirao Rijeci kao administrativnom, gospodarskom i kulturnom središtu, no bolje povezivanje sa zadarskom regijom preusmjerilo je razvojne tokove prema Zadru. Otok Pag ima znatne razvojne mogućnosti, no zapreka njihovu iskorištavanju jest relativno malobrojno stanovništvo (*Prostorni plan Zadarske županije*, 2006.).

Ravnokotarski zaobalni prostor najveći je dio prirodno-geografske cjeline Ravnih kotara, jedne od najvećih koncentracija poljoprivrednoga zemljišta u Južnoj Hrvatskoj. Ta prostorno-planska regija obuhvaća šest općina (Benkovac,⁵ Lišane Ostrovičke,⁶ Stankovce, Polaču, Škabrnju, Poličnik⁷), a zauzima 568,35 km² površine i 18 515 stanovnika (Tablica 1). Regija je doživjela velike promjene u demografskoj strukturi stanovništva nakon 1991. godine te se o tome posebno vodi računa prilikom planiranja prostora. Budući da je riječ o vrlo vrijednom poljoprivrednom području, važno je omogućiti revitalizaciju prostora uz pomoć prostorno-planske dokumentacije.

Prostorno-plansku regiju *Podvelebitskoga kanala* čini pet općina smještenih na sjevernoj i južnoj strani Podvelebitskoga kanala te uz Novigradsko more (Stari-grad, Jasenice, Novigrad, Posedarje, Ražanac). Obuhvaća 489,02 km² površine, a u njoj je 2011. godine živjelo 12 196 stanovnika. Regija je vrijedan rezidencijalno-turistički prostor, a obiluje i poljoprivrednim i vodnim resursima.

Prostorno-planska regija *Bukovica* zauzima prostor južnoga velebitskog pobrđa, a administrativno obuhvaća dijelove Grada Benkovca⁸ i Općine Lišane Ostrovičke⁹ te Grad Obrovac. Ta prostorno-planska regija obuhvaća 525,95 km², a 2011. godine imala je 5357 stanovnika. Bukovica je područje rijetke naseljenosti, a smatralo se jednim od najnerazvijenijih dijelova bivše države te ju se pokušalo nasilno industrijalizirati. Takva su nastojanja prekinuta stečajem Tvornice Glinice u Obrovcu.

Ličko-pounskoj prostorno-razvojnoj regiji pripada područje administrativne Općine Gračac. Obuhvaća površinu od 948,68 km², a prema popisu stanovništva iz 2011. godine na tom je području živjelo 4690 stanovnika (URL 1.). Osnovna potreba te regije jest *jačanje jednoga vlastitog razvojnog centra koji bi mogao preuzeti značajan dio razvojnih funkcija toga prostora* (*Prostorni plan Zadarske županije*, 2006., 23).

Prostorni plan Zadarske županije sadrži prostorne uvjete kao okvire aktivnosti u prostoru, dispoziciju gos-

podarskih aktivnosti s obzirom na prostorne entitete te osnovne parametre za sve vrste gospodarskih aktivnosti važnih za Županiju. U Županiji su jasno uočljiva razna mjerila, gustoće aktivnosti i urbane tipologije. U ukupnosti županijskoga prostora oni čine harmoničnu cjelinu u kojoj svaki prostorni entitet ima jasno raspoznatljivo mjerilo, a ono se temelji na njegovim prirodnim i povijesnim obilježjima. Mjerilo ukupne strukture županije tradicionalno je i očuvano do danas, bez obzira na populacijske i tehnološke promjene. To su osnovna obilježja prostora koja su podloga budućem razvoju županije, a gospodarska slika Županije sastavni je dio županijskoga prostornog plana. U uvjetima za upotrebu prostora definirane su lokacije aktivnosti te uvjeti gradnje na tim prostorima. To je načelo provedeno kroz sve niže razine dokumenata prostornog uređenja, čime je osigurano kvalitetno provođenje planova, s obzirom na uređenje zemljišta, gradnju objekata i potrebnu infrastrukturu.

STANJE PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE

Dokumenti prostornog uređenja u funkciji su razvoja Zadarske županije. Opći ciljevi razvoja definirani su *Prostornim planom Zadarske županije*, a posebni prostornim planovima uređenja gradova i općina. Temeljne razvojne pretpostavke usklađene su za sve razine prostornoga planiranja. Planovi sadrže analize stanja, načela razvoja, razvojne ciljeve, prostornu dispoziciju i uvjete upotrebe prostora kojima se omogućuje jačanje konkurentnosti i realizacija vlastitih razvojnih potencijala.

Sve administrativno-teritorijalne jedinice Zadarske županije obuhvaćene su gradskim i općinskim planovima (Slika 3). Prostorni planovi gradova i općina temeljni su dokumenti razvoja lokalne samouprave, kojima se u prvom redu određuju građevinska područja te predstavljaju prvu plansku razinu s koje se može obavljati neposredna provedba. Na temelju odredbi prostornoga plana grada/općine izrađuju se ostali provedbeni prostorni planovi – urbanistički plan uređenja i detaljni plan uređenja.

Urbanističkim planom uređenja detaljnije se određuje prostorni razvoj naselja ili dijela naselja s osnovom prostornih i funkcionalnih rješenja, uvjeta i oblikovanja pojedinih prostornih cjelina naselja (*Zakon o prostornom uređenju i gradnji*, 2007., 2009., 2011., 2012.). Nadalje, detaljni plan uređenja detaljno razrađuje uvjete za gradnju i uređenje pojedinih zahvata u prostoru. Na području Zadarske županije trenutačno je oko 300 urbanističkih i detaljnih planova uređenja na snazi ili u izradbi.

6
 Bez naselja Dobropoljci.
 7
 Lovinac, Poličnik, Gornji Poličnik, Rupalj, Suhovare i Visočane.
 8
 Bjelina, Brgud, Lisičići, Popovići, Karin Donji, Bruška i Medvida.
 9
 Dobropoljci.

SLIKA 3.
**Teritorijalno
ustrojstvo
Zadarske
županije**

PROSTORNO-PLANSKO VREDNOVANJE RAVNIH KOTARA

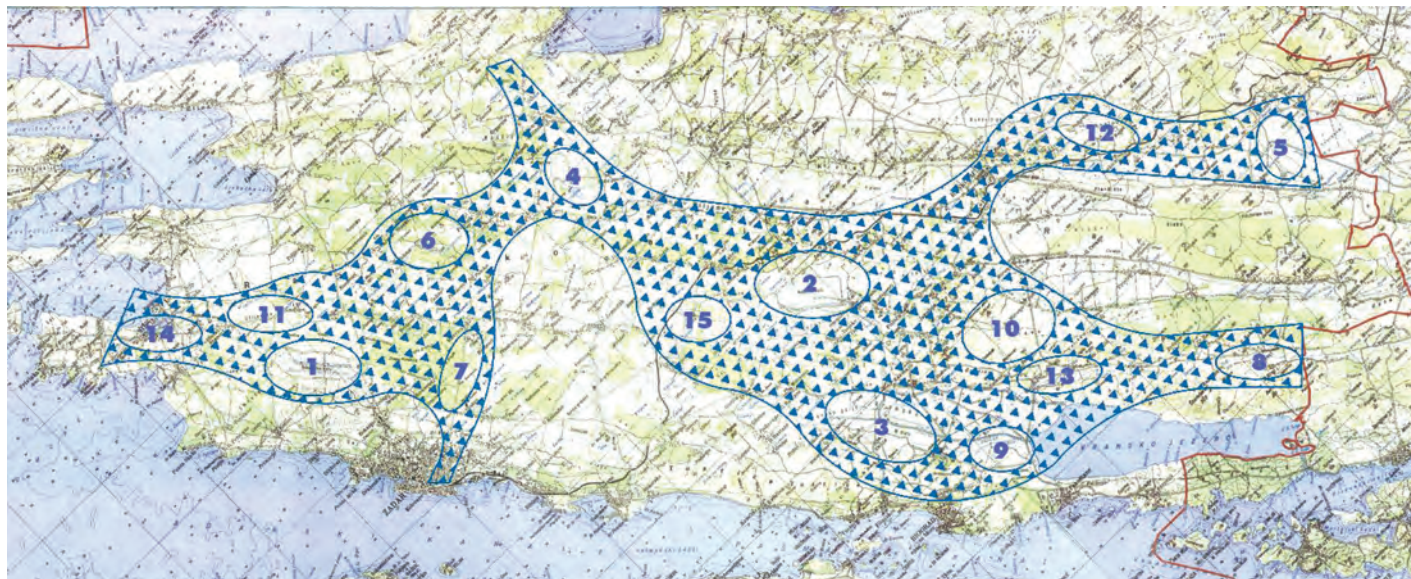
Ravnokotarski zaobalni prostor čini najveći dio prirodno-geografske cjeline Ravnih kotara, a obuhvaća 6 administrativno-teritorijalnih jedinica s ukupno 55 naselja, u kojima je prema popisu stanovništva 2011. godine živjelo 18 515 stanovnika. Na početku 21. stoljeća ovaj je prostor doživio brojne promjene, ponajviše zahvaljujući izgradnji autoceste A1 s odvojkom za Luku „Zadar“ i izgradnji novoga te obnovi staroga Masleničkog mosta (Mattioni, Kozulić, 2011.). Zahvaljujući restrukturiranju poljoprivrede, stvaranju gospodarskih zona te novim vrstama turizma, ovaj prostor poprima urbane značajke.

Iako je *Prostorni plan Zadarske županije* općinska središta i gradove definirao kao generatore razvoja, može se planirati mreža novih djelatnosti u kojoj bi svaka općina ili grad imali barem jednu poslovnu zonu, a novi oblici poljoprivredne proizvodnje bili bi povezani s općinskim/gradskim središtima. Prostorno-planskom dokumentacijom odredile bi se nove programske cjeline – parkovi. Parkovi bi tako predstavljali „otoke“ visoke koncentracije i visoke uređenosti svojih, iz okoliša izdvojenih, urbanih sustava (Mattioni, Kozulić, 2011., 11). Nadalje, takvi

bi parkovi bili zone namijenjene jednoj aktivnosti, poput proizvodnje, sporta ili rekreacije. Na području Ravnih kotara može se formirati pet tipova parkova (Mattioni, Kozulić, 2011.):

1. agroturistički parkovi
2. poslovni (industrijski) parkovi
3. sportski parkovi
4. arheološki parkovi
5. etnoparkovi.

Agroturistički parkovi temeljili bi se na povezanosti poljoprivrede kao dominantne djelatnosti i turizma, a uključivali bi i mogućnost znanstveno-istraživačkog rada. Kao agro-turistički parkovi planirali bi se Bokanjačko blato, Nadinsko blato, Vransko polje i polje Bara. Poslovni (industrijski) parkovi povezivali bi poljoprivredne servise, trgovačke centre, ugostiteljske objekte, a u prostor Ravnih kotara uvele bi novu prometnu i komunalnu infrastrukturu. U Zadarskoj županiji poslovni parkovi bili bi Grabi, Murvica i Stankovci. Mreža sportskih parkova uključivala bi uz osnovne sportske programe i druge kompatibilne djelatnosti, poput turizma, a njihovo razvijanje napose je pogodno na lokacijama Baštijunski brig, Gradina i Miranje Donje te Ninski stanovi. Arheološki parkovi uključivali bi sustav u čijem bi središtu bilo arheološko nalazište

oko kojeg bi se razvijali programi za širenje društvenoga značenja lokaliteta (Mattioni, Kozulić, 2011.). Takvi arheološki parkovi bili bi Asseria, Vrana i Nin. Postojanje etnoparkova oslanjalo bi se na seoski turizam, a u njima bi se prikazivao tradicionalni način života. U Općini Škabrnja kao etnopark formirao bi se Prkos.

ZAKLJUČAK

Prostorno planiranje u Zadarskoj županiji provodi se prostorno-planskim dokumentima koji određuju svrhovitu organizaciju, upotrebu, namjenu i zaštitu prostora. Najvažniji dokument jest *Prostorni plan uređenja Zadarske županije*, kojim su definirani opći ciljevi razvoja. Budući da je Zadarska županija kompleksna po geomorfološkim, gospodarskim, urbanim, prometnim i drugim obilježjima, dijeli se na sedam prostorno-razvojnih cjelina. Županija je dobro pokrivena prostorno-planskom dokumentacijom, odnosno na snazi su 33 općinska/gradska plana uređenja te je gotovo 300 urbanističkih i detaljnih planova uređenja na snazi ili u postupku izradbe.

Uvođenjem pojma „parka“ u prostorne i gospodarske planove pridonijelo bi se gospodarskom razvitku ruralnih područja, što se vidi na primjeru Ravnih kotara. Parkovi bi predstavljali zone visoke uređenosti, a bili bi namijenjeni pojedinim aktivnostima. Prostorno-planskom dokumentacijom trebalo bi se omogućiti stvaranje barem jednoga parka po administrativno-teritorijalnoj jedinici. Na primjeru Ravnih kotara prikazano je kako prostori obiluju raznim međusobno komplementarnim aktivnostima te kako u prostornom planiranju treba posebno prilaziti svakoj pojedinoj cjelini.

IZVORI

URL: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, <http://www.dzs.hr>

LITERATURA

Mattioni, V., Kozulić, N. (2011.): *Urbani krajolik Ravnih kotara*, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Zadar.

Marinović-Uzelac, A. (2001.): *Prostorno planiranje*, Dom i svijet, Zagreb.

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (1999.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb.

Prostorni plan Zadarske županije – Izmjene i dopune (2006.), Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Zadar.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1999.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb.

Štimac, M. (2010.): *Prostorno planiranje u praksi*, Sveučilište u Rijeci, Rijeka.

Zakon o prostornom uređenju i gradnji, Narodne novine br. 76/07., 38/09., 55/11., 90/11., 50/12.

SLIKA 4.

Parkovi na području Ravnih kotara:
1. Bokanjačko blato, 2. Nadinsko blato, 3. Vransko polje, 4. Baštice, 5. Polje Bara; 6. Grabi, 7. Murvica, 8. Stankovci, 9. Baštijunski brig, 10. Gradina i Miranje Donje, 11. Ninski stanovi, 12. Asseria, 13. Vrana, 14. Nin, 15. Prkos

IZVOR: Mattioni, Kozulić, 2011., 18